

I juni 2004 afgav udvalget betænkning nr. 1446/2004 om personnavne (herefter: betænkningen).

Ved afgivelsen af betænkningen bestod udvalget af en formand (landsdommer Henrik Estrup) og ni andre medlemmer som repræsentanter for Foreningen af Statsamtænd og Foreningen af Statsamtsjurister, Kirkeministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Rådet for Etniske Minoriteter, Københavns Universitet – Afdeling for Navneforskning, Den danske folkekirke – præster og kordegne, Samfundet for dansk genealogi og Personalthistorie, Civilretsdirektoratet og Justitsministeriet.

Betænkningen er afgivet i enighed.

Den 2. august 2004 blev navneområdet, herunder navnelovsforlaget, overført fra Justitsministeriet til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

Lovforslaget bygger på betænkningen og de høringssvar over betænkningen, som Justitsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har modtaget, jf. herved nedenfor pkt. 8.

1.2. Oversigt over lovforslaget

Lovforslaget indebærer først og fremmest en fuldstændig revision af reglerne om personnavne. Med lovforslaget søges reglerne om personnavne moderniseret og liberaliseret, ligesom sagsgangen ved de administrative myndigheder søges forenklet for borgeren.

Forslaget bygger på et princip om, at en persons navn i første række er et privat anliggende og kun i anden række er et spørgsmål, som samfundet har interesse i at regulere. Udgangspunktet for lovforslaget er, at den enkelte selv bør have ret til at bestemme sit navn, medmindre der er stærke grunde til at hindre den pågældende heri. Sådanne grunde kan navnlig være hensynet til at beskytte slægtsfølelsen hos andre, der bærer samme efternavn eller mellemnavn, og hensynet til at sikre, at de navne, der kan tages, fungerer hensigtsmæssigt i den daglige kommunikation som et middel til at identificere den enkelte.

I forlængelse heraf foreslås en model som i Norge, hvorefter et efternavn, der bæres af et meget stort antal personer her i landet, frit skal kunne tages af enhver. Personantalsgrænsen er på baggrund af en liste udarbejdet af Danmarks Statistik over efternavne, der pr. 1. januar blev båret af mere end 500 personer, sat til 1000. Listen findes som bilag 5 til betænkningen.

Herudover foreslås der bl.a. en adgang til efter visse nærmere betingelser at tage en ugift samlevers efternavn, en adgang til at tage et mellemnavn som efternavn, uanset at mellemnavnet ikke er eller har været

båret som efternavn i familien, en adgang til at tage en tipoldeforælders efternavn, og en adgang til at videregive et efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab, dvs. en ophævelse af sondringen mellem giftenavn og eget efternavn.

Af hensyn til det fra mange sider udtrykte ønske om at kunne anvende udenlandske navneskikke i Danmark, foreslås det bl.a., at der i navneloven indføres adgang til at tage patronymnavne som efternavne. Herudover foreslås der en adgang til at tage et fornavn som mellemnavn, uanset hvilket køn det pågældende navn betegner, og en adgang til at kønsbøje et efternavn, hvis navnet har tradition i en kultur, der tillader dette.

Der foreslås endvidere en liberalisering af adgangen til at tage et mellemnavn. Herunder foreslås bl.a. en adgang til at tage en ægtefælles eller fast samlevers medlem- eller efternavn som mellemnavn.

Lovforslaget indeholder endvidere en revision af reglerne om fornavne. Det foreslås bl.a., at alle nye fornavne skal godkendes og optages på en liste over godkendte dreng- og pigefornavne. Navnene på denne liste kan fremover tages af enhver uden godkendelse. For fornavne, der ikke er optaget på listen, er det en betingelse for, at navnet kan godkendes, at der er tale om et egentligt fornavn, at navnet ikke er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet, og at navnet ikke er upassende eller kan vække anstød. Der kan efter lovforslaget ikke længere ske konkrete godkendelser af nye fornavne, som alene gælder for én bestemt ansøger. Alle godkendte fornavne skal på listen over godkendte fornavne og kan herefter tages af enhver.

For at gøre det lettere for borgeren at finde frem til den rette navnemyndighed indeholder lovforslaget en bestemmelse om, at borgeren altid skal henvende sig til ministerialbogsføreren (i Sønderjylland personregisterføreren) i sager om navngivning og navneændring. Det overlades herefter til ministerialbogsføreren at videresende de sager til behandling i statsamtet, som efter lovforslaget foreslås behandlet i statsamtet. Der foreslås i den forbindelse en udvidelse af ministerialbogsførers kompetence, således at flere sager kan behandles lokalt. Endelig foreslås der en enklere struktur vedrørende behandling af klagesager, således at alle sager fremover skal kunne påklages til én myndighed, nemlig Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender (Familiestyrelsen).

For at være sikker på at overholde Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om ret til respekt for familieliv foreslås en bestemmelse om, at der skal ske høring af en forælder uden del i forældremyndigheden i visse sager om navneændring for barnet.